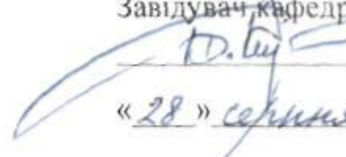

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри хірургії та акушерства

 Борис КИРИЧКО

« 28 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
ступінь вищої освіти Магістр
(2020 рік набору, термін навчання 1,4 роки)

ПОЛТАВА

2020-2021 н. р.

Розробники: Бердник Василь, доктор ветеринарних наук, професор
Киричко Борис, доктор ветеринарних наук, професор
Свстаф'єва Валентина, доктор ветеринарних наук, професор
Кулинич Сергій, доктор ветеринарних наук, професор
Замазій Андрій, доктор ветеринарних наук, професор
Передера Жанна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Сергій, кандидат ветеринарних наук, доцент
Панасова Тетяна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Киричко Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Роман, кандидат ветеринарних наук, доцент
Довгопол Володимир, кандидат ветеринарних наук, доцент
Шатохін Павло, кандидат ветеринарних наук, доцент
Супруненко Костянтин, кандидат ветеринарних наук, доцент
Бердник Ірина, кандидат ветеринарних наук, доцент
Кравченко Сергій, кандидат ветеринарних наук, доцент
Коне Мохамед Самана, кандидат ветеринарних наук, доцент
Корчан Микола, кандидат ветеринарних наук, доцент
Щербакова Наталія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Дмитренко Надія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Лавріненко Інна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент
Михайлютенко Світлана, кандидат ветеринарних наук, доцент
Локес-Крупка Терезія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Канівець Наталія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Петренко Максим, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Жерносік Ігор, старший викладач
Каришева Людмила, старший викладач

Робоча програма практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри хірургії та акушерства

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Програма виробничої практики розглянута та схвалена науково-методичною радою спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Протокол №1 від «28» серпня 2020 р.

Голова науково-методичної ради спеціальності Ветеринарна медицина

Сергій КРАВЧЕНКО

1. Опис практики.
Опис виробничої практики «Виробнича практика»

Таблиця 1

<i>Елементи характеристики</i>	<i>Шифр курсу</i>
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	обов'язкова
Рік навчання	1
Семестр	2
Від підсумкового контролю	диференційований залік

Проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики є одним із важливих етапів у підготовці їх як майбутніх фахівців ветеринарної медицини, організаторів і керівників виробництва. Вона дозволяє здобувачам вищої освіти ознайомитися з діяльністю лікаря ветеринарної медицини, закріпити теоретичні знання, набути необхідні практичні навички.

На виробничій практиці студент знайомиться із структурою державної і відомчої служби ветеринарної медицини, виробничими функціями, системою забезпечення закладів ветеринарної медицини новітньою технікою, обладнанням, апаратурою, лікувальними та профілактичними засобами, аптечною справою.

Здобувачі вищої освіти беруть безпосередню участь у прийомі хворих тварин, постановці діагнозу, надання лікарської допомоги, проведенні планових діагностичних профілактичних та оздоровчих заходів, приймають участь у ліквідації інфекційних та інвазійних хвороб. Під керівництвом лікаря ветеринарної медицини проводять ветеринарно-санітарну експертизу продуктів тваринництва, рослинництва, бджолярства та риболовства. У ветеринарних лабораторіях ознайомлюються з роботою лікарів ветеринарної медицини - бактеріологів, вірусологів, паразитологів, токсикологів, біохіміків та приймають безпосередню участь у проведенні досліджень патологічного матеріалу, крові, кормів та ін. Проводять патологоанатомічний розтин трупів

Під час виробничої практики здобувачі вищої освіти виконують дослідження і збирають матеріали для підготовки звіту, проводять курацію тварин, а також знайомляться із заходами по захисту навколишнього середовища, забезпеченню правил охорони праці на виробництві.

Здобувачі вищої освіти набувають досвіду організаційної роботи, спілкування з людьми на виробництві, пропаганді професійних знань.

2. Заплановані результати навчання.

Метою виробничої практики є: поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти, опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі ветеринарної медицини; виховання потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання виробничої практики: відпрацювання методів досліджень тварин, діагностики та терапії захворювань; проведення диспансеризації, використання клінічних і лабораторних методів діагностики в умовах виробництва.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню компетентностей:

загальних:

- здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної галузі та професії;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, вести здоровий спосіб життя;
- здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахових:

- здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних;
- здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;
- здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності;
- здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;

- здатність застосовувати методи і методики патолого-анатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі;
- здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати;
- здатність планувати, організувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби;
- здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції;
- здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин;
- здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності;
- здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;
- здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології;
- здатність проводити судово-ветеринарну експертизу;
- здатність організувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження;
- здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення;
- здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині;
- здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань;
- здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення;
- здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час професійної діяльності;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог охорони праці, цивільного захисту;
- здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.

програмних результатів навчання:

- знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини;
- визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології;
- визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини;
- установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень;

- демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур у сучасних умовах господарювання;
- використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій;
- збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин;
- пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, дії інфекційних агентів, хірургічних та акушерсько-гінекологічних втручань;
- розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини;
- здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення;
- здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності;
- створювати в колективах атмосферу для обговорення нагальних питань з урахуванням професійної етики, позитивної соціальної та емоційної поведінки, поваги до етичних принципів та стандартів;
- пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження;
- формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів;
- розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології;
- узагальнювати показники економічного розвитку та відомості щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування;
- розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;
- узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування;
- знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження;
- розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи;
- знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин;
- знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині;

- знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин;
- здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення;
- володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань;
- застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності;
- спілкуватись в усній та письмовій формі державною, іноземною мовою у професійній діяльності;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

3. Програма практики

Тема 1. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин.

Клінічне дослідження тварин за внутрішньої патології, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 2. Ветеринарне забезпечення біотехнології відтворення та профілактики акушерської і гінекологічної патології у тварин.

Дослідження акушерської та гінекологічної патології тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування надання рододопомоги та узагальнення отриманих результатів.

Тема 3. Хірургічні хвороби тварин.

Клінічне дослідження та лікування тварин за хірургічної патології, визначення факторів травматизму та аналіз отриманих результатів.

Тема 4. Глобальна паразитологія.

Клінічне дослідження тварин, проведення спеціальних лабораторних досліджень, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

Тема 5. Спеціальна епізоотологія.

Проведення профілактичних заходів, складання календарного плану протиепізоотичних заходів, клінічне дослідження тварин, встановлення діагнозу, проведення лікування та аналіз отриманих результатів.

4. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 2

Структура виробничої практики

Розділи виробничої практики	Тривалість вивчення розділу, год.	Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво розділами
Спеціальна пропедевтика,	36	Терапії імені професора

терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин		П. І. Локеса
Ветеринарне забезпечення біотехнології відтворення та профілактики акушерської і гінекологічної патології у тварин	36	Хірургії та акушерства
Хірургічні хвороби тварин	36	Хірургії та акушерства
Глобальна паразитологія	36	Паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Спеціальна епізоотологія	36	Інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки
Разом	180	

5. Індивідуальне завдання з практики (у разі потреби)

Кожен здобувач вищої освіти створює доповідь за результатом звіту.

6. Вимоги до баз практики.

Практика здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії (далі – Академії) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики здобувачів освітньо-професійної програми 211 Ветеринарна медицина ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Академії, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Виробнича практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення переддипломної практики здобувачами вищої освіти, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Академії;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання здобувачам вищої освіти на час проходження практики

можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);

- надання здобувачам вищої освіти права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);

- можливість наступного працевлаштування випускників Академії (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

7. Організація проведення практики.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики здобувачів освітньо-професійної програми 211 Ветеринарна медицина ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 211 Ветеринарна медицина, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Академією та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- проведення настановчих зборів здобувачам вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Академії. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Академії здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Заходи, пов'язані з організацією практики здобувачів, визначаються наказом ректора Академії про проведення практики здобувачів вищої освіти.

Виробнича практика здобувачів вищої освіти проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання здобувачами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення здобувачам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість здобувачів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На здобувачів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів;
- забезпечує якість проходження практики здобувачів вищої освіти згідно з її програмою;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження здобувачами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Академії.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить здобувачів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення здобувачем-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту здобувачем-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного здобувача-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Здобувачі вищої освіти, які проходять виробничу практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

8. Вимоги до звітної документації з виробничої практики

Основною звітною документацією є щоденник виробничої практики (друкований екземпляр, додаток А), щоденник виробничої практики, оформлений у вигляді журналу прийому тварин (Додаток Б) та звіт.

Щоденник виробничої практики, оформлений у вигляді журналу прийому тварин (Додаток Б) оформлюється у формі зошита, заповненого від руки, згідно зразка. Інформацію до щоденника вносять щодня, окрім вихідних днів. Кожного тижня щоденник завіряється підписом та печаткою керівника практики від підприємства. Щоденник прошивають, на останній сторінці зошита вказують кількість сторінок (аркушів), дату (перший день практики), скріплюють печаткою та підписом керівника практики від підприємства. Звіт оформляють згідно з вимогами ДСТУ 3008-95 – «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Мова звіту з виробничої практики – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна.

Пряме переписування у звіті матеріалів із літературних джерел є неприпустимим.

Обсяг звіту з виробничої практики повинен складати не більше 0,8 авторських аркушів, або 18 сторінок комп'ютерного тексту.

Текст звіту з виробничої практики набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 пт. Текст слід друкувати таких розмірів берегів: лівий не менше 25 мм, правий – не менше 10 мм, верхній і нижній не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту однаковою.

Титульна сторінка звіту з виробничої практики оформляється за єдиним зразком (додаток В). Наступна сторінка тексту – «ЗМІСТ».

Текст основної частини звіту з виробничої практики поділяють на розділи та підрозділи.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Заголовки відділяються від тексту зверху і знизу при комп'ютерному наборі двома рядками.

Абзаци в тексті починають відступом, що дорівнює не менше 1,25 см та повинен бути однаковим впродовж усього тексту.

Знаки, літери, символи, позначення, які неможливо ввести із клавіатури, а також математичні і хімічні формули вписуються від руки чорнилом (пастою) чорного кольору.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання звіту, допускається виправляти підчищенням або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається не більше трьох виправлень на одну сторінку.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 12 пт. Титульний лист та зміст включають до загальної нумерації сторінок роботи, номер сторінки не ставлять.

Цифровий матеріал, отриманий під час досліджень, доцільно розміщувати у компактних, забезпечених тематичними підзаголовками і пронумерованих таблицях.

Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання у тексті.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами, порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиця може мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва таблиці має бути стислою і відображати її зміст.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

У разі поділу таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово Таблиця вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами друкують (пишуть) Продовження таблиці _ із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, друкують (пишуть) з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежовують рядки таблиці, а також лінії ліворуч, праворуч і знизу, що обмежують таблицю, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею. Головка таблиці повинна бути відокремлена лінією від іншої частини таблиці. Висота рядків таблиці – не менше 8 мм.

Графу Номер за порядком до таблиці не включають. Якщо показники, параметри або інші дані необхідно нумерувати, їх порядкові номери вказують у боковику таблиці перед найменуванням.

Одиниці величин вказують або у заголовках, або у підзаголовках. Окрему графу для одиниць не виділяють. Якщо всі параметри, розміщені у таблиці, мають тільки одну одиницю, наприклад, міліметри, то її скорочене позначення (мм) розміщують над таблицею. Якщо графі таблиці містять величини переважно однієї одиниці, але є й показники, виражені в інших одиницях, над таблицею розміщують напис про переважну одиницю, а відомості про інші одиниці дають у заголовках відповідних граф.

Цифри у графах розміщують так, щоб класи чисел у всіх графах були суто один під одним. Числові значення величин в одній графі повинні мати, як правило, однакову кількість знаків після коми. За відсутності окремих даних у таблиці слід ставити тире.

Звіт з виробничої практики доцільно ілюструвати оригінальними рисунками, що можуть включати макро- і мікрофотографії, графіки, діаграми і схеми.

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією, і порядкові номери. У підписах до мікрофотографій з гістопрепаратів потрібно вказувати метод фарбування і величину збільшення. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для пояснення тексту. Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) необхідно розмішувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією. Якщо рисунок один, його позначають Рисунок 1. Допускається нумерувати ілюстрації в межах розділу. У цьому випадку номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рисунок 1.1.

Посилаючись на ілюстрації, слід писати "... відповідно до рисунка 2" в разі наскрізної нумерації і "... відповідно до рисунка 1.2", за нумерації у межах розділу.

Ілюстрації, за необхідності, можуть мати найменування і пояснювальні дані (підрисунковий текст). Слово Рисунок і найменування розміщують після пояснювальних даних і друкують (записують) таким чином:

Рисунок 1.1 – Абсцес у корови в ділянці ший.

Якщо ілюстрації створені не автором, необхідно при поданні їх дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права.

Порядок викладання матеріалів звіту

Вихідним матеріалом для складання звіту служать записи в щоденнику, а також копії актів експертиз, протоколів, фотографії і т.п.

Загальний об'єм звіту повинен складати до 15-20 сторінок комп'ютерного тексту.

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. СПЕЦІАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИКА, ТЕРАПІЯ І ПРОФІЛАКТИКА

ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН.

РОЗДІЛ 2. ВЕТЕРИНАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІОТЕХНОЛОГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ АКУШЕРСЬКОЇ І ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ У ТВАРИН.

РОЗДІЛ 3. ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ ТВАРИН.

РОЗДІЛ 4. ГЛОБАЛЬНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ.

РОЗДІЛ 5. СПЕЦІАЛЬНА ЕПІЗООТОЛОГІЯ.

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ.

У вступній частині здобувач вищої освіти дає коротку характеристику місця проходження практики та організацію роботи підприємства.

У розділах, вказаних вище, здобувач вищої освіти узагальнює матеріали по дисциплінах і представляє підсумкові дані як у вигляді тексту, так і в таблицях. У висновках дається оцінка місцю проходження практики, її організації, керівництву.

У додатках здобувач вищої освіти вміщує копії актів проведених робіт, малюнки, схеми, фотографії тощо. Кількість їх повинна бути помірною з тим, щоб не перевантажувати звіт матеріалами, що не мають особливого значення.

Після оформлення матеріали звіту виробничої практики подаються на перевірку щодо наявності запозичень з інших джерел. Для цього здобувач вищої освіти самостійно використовує доступні інтернет-ресурси.

Здобувач вищої освіти має подати на кафедру довідковий документ про перевірку матеріалів звіту щодо наявності запозичень з інших джерел.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт, який має високу, достатню оригінальність тексту, допускається до його захисту.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт виробничої практики, який має задовільну оригінальність тексту, допускається до захисту за умови надання консультації з боку керівника практики від кафедри.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт виробничої практики, який має низьку оригінальність тексту, не допускається до її захисту.

Після отримання позитивного результату всі підготовлені аркуші текстових документів звіту виробничої практики складають у пластиковий швидкозшивач у такому порядку: титульний аркуш, зміст, і далі матеріали звіту згідно із змістом. До звіту додають щоденник виробничої практики, заповнений за формою встановленого зразка.

9. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів.

Після закінчення періоду практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження виробничої практики здобувачем подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Звіт з виробничої практики захищається здобувачем перед комісією, яка призначена наказом ректора Академії.

За підсумками виробничої практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з виробничої практики виставляється впродовж перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

– оцінки результатів проходження практики здобувачем, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;

– оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки виробничої практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультету та Академії.

Оцінювання та схема нарахування балів з виробничої практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри за наступними критеріями.

Таблиця 3

Схема нарахування балів з виробничої практики

Критерії оцінювання	Кількість балів
Висновок викладача – керівника практики від кафедри про виконання здобувачем вищої освіти програми практики (вичерпність і правильність виконання індивідуальних завдань практики)	1–40
Якість оформлення щоденнику практики	1–19
Комісійний захист звіту	1–41
Всього	100

10. Рекомендовані джерела інформації.

Під час виконання звіту з виробничої практики здобувач вищої освіти може використовувати літературні джерела та інтернет-ресурси.

Основні

1. Богач М.В., Березовський А.В., Тараненко І.Л. Інвазійні хвороби свійської птиці : Навч. посібник; за ред. А.В. Березовського. Київ: Ветінформ, 2007. 224 с.
2. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології стандартизації продуктів тваринництва / Якубчак О. М. та ін. ; за ред. О. М. Якубчак, В. І. Хоменко. Київ, 2005. 800 с.
3. Практикум із паразитології / Галат В. Ф. та ін. ; за ред. В. Ф. Галата. Київ : Урожай, 1999. 192 с.
4. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. Київ : Вища освіта, 2002. 703 с.
5. Ковбасенко В. М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва: навчальний посібник: в двох томах. Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. Т. 1. 416 с., Т.2. 536 с.
6. Левченко В. І., Кондрахін І. П., Богатко Л. М. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум. Біла Церква, 2000. 224 с.
7. Внутрішні хвороби тварин : підручник / Левченко В. І., Кондрахін І. П., Влізло В. В. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
8. Внутрішні хвороби тварин : підручник / Левченко В. І., Влізло В. В., Кондрахін І. П. Біла Церква, 2015. Ч. 2. 610 с.
9. Загальна ветеринарна хірургія / Панько І. С., Власенко В. М., Іздепський В. Й. та ін. Біла Церква : БДАУ, 1998. 263 с.
10. Спеціальна ветеринарна хірургія / Панько І. С., Власенко В. М., Гамота А. А. та ін. Біла Церква, 2003. 496 с.
11. Каришева А. Ф., Панікар І. І., Каришев С. В. Практикум із загальної та спеціальної епізоотології (інфекційні хвороби тварин) ; за ред. А. Ф. Каришевої. Суми, 2008. 530 с.
12. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. Київ : Урожай, 2002. 319 с.
13. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології : підручник / Яблонський В.А. та ін. ; за ред. В. А. Яблонського та С. П. Хомина. Вінниця : Нова Книга, 2006. 592 с.

Допоміжні

1. Атлас гельмінтів тварин / Дахно І. С. та ін. Київ, 2001. 118 с.
2. Загальна ветеринарно-медична хірургія / Борисевич В. Б. та ін. Київ : Науковий світ, 2001. 245 с.
3. Канюка О., Файтельберг-Бланк В., Лизогуб Ю. Клінічна ветеринарна фармакологія. Одеса : Астропринт, 2006. 296 с.
4. Методы ветеринарной клинической лабораторной диагностики / Кондрахин И. П. ; под ред. Сайтаниди В. Н. Москва : Колос, 2004. 520 с.
5. Панько І., Власенко В., Левченко В.. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин. Київ. Урожай, 1994. 350 с.
6. Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению сельскохозяйственных животных / Шипилов В. С. и др. Москва : Агропромиздат, 1988. 235 с.
7. Загальна епізоотологія : Підручник / Ярчук Б. М. та ін. ; за ред. Б. М. Ярчука та Л. С. Корнієнко. Біла Церква, 2002. 655 с.

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : веб сайт. URL : <https://mon.gov.ua/ua>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : веб сайт. URL : www.nbuv.gov.ua.
3. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : веб сайт. URL : <https://dpss.gov.ua/>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я тварин : веб сайт. URL : <https://www.oie.int/>
5. Офіційний сайт ННЦ «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» : веб сайт. URL : <http://www.iekvm.kharkov.ua/>
6. НПП «Био-Тест-Лаборатория» : веб сайт. URL : <http://www.biotestlab.net/>
7. Ветеринарний інформаційний аналітичний ресурс України : веб сайт. URL : <https://vet.in.ua/>
8. Регіональна державна лабораторія Держпродспоживслужби в Полтавській області : веб сайт. URL : <http://pvl.gov.ua/>
9. Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи (ДНДІЛДВСЕ) : веб сайт. URL : <http://vetlabresearch.gov.ua/>

11. Додатки

Додаток А

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____
(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____
(бакалавр / магістр)

_____ курс, _____ група

Форма навчання _____
(денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо),
_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)
« ____ » _____ 20 ____ року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від
« ____ » _____ 20 ____ року № ____ студент зарахований на посаду _____
(назва посади)

(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)
« ____ » _____ 20 ____ року

(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА
керівника практики від бази практики

_____
(назва підприємства, організації, установи тощо)

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Керівник практики від підприємства (організації, установи тощо)

_____
(підпис)

_____
(ініціали та прізвище)

М.П.

« _____ » _____ 20__ року

Висновок керівника практики від кафедри

Кількість балів _____
(цифрами)

Керівник практики від кафедри

_____
(підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

Кількість балів _____
(цифрами)

Дата захисту звіту з практики «____» _____ 20__ року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою _____
(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____
(цифрами і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

_____
(підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Додаток Б

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія
Факультет ветеринарної медицини**

ЩОДЕННИК
з виробничої практики

здобувача вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарна медицина
_____ курсу _____ групи

III

Місце проходження практики _____

з _____ р. по _____ р.

№ запису		Дата	Власник тварини і його адреса	Вид, стать, порода, вік тварини, інвентарний №	Анамнез, клінічні ознаки захворювання, температура, пульс, дихання	Діагноз	Лікування (рецепти, діста тощо)	Наслідки лікування
первинного	первинного при повторному прийомі							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1		16.02.2020	ПП «Агроекологія» або Кот В.С. с. Гути ... району, ... області	Корова, українська чорноряба, 4 роки, інв...№ 567	Із слів доярки (власника) стало відомо, що корову перевели з родильного відділення 15 лютого. Під час моціону вона була травмована. Останні дні доїння корови ускладнилося, в наслідок болючості лівої передньої чверті вим'я. Дослідженнями встановлено: загальний стан тварини задовільний, Т – 39,7; П – 64; Д – 28. Апетит і жуйка збережені. Природні відправлення в межах норми. Ліва передня чверть молочної залози збільшена, ущільнена, болюча, гаряча. На передній поверхні чверті обмежена флюктууюча пухлина.	Абсцес вим'я Abscessus uberis	Корова переведена на лікування у ветеринар-ний блок. Операційне поле підготовлене по загальним правилам хірургії. Фіксація у станку Виноградова Знеболення: проводни-кова блокада нервів по Башкірову. <i>Далі хід операції та проведення інших маніпуляцій та післяопераційний догляд.</i>	Призначено повторний прийом на 17.02.2020

Додаток В
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Кафедра _____

ЗВІТ

з виробничої практики

здобувача вищої освіти _____ курсу _____ групи СВО Магістр

освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина

спеціальності 211 Ветеринарна медицина

(прізвище,

ім'я, по батькові студента)

База практики:

_____ (назва підприємства, установи, організації тощо)

_____ (район, область)

Керівник практики від бази практики:

_____ (посада, прізвище, ім'я)

Керівник практики від кафедри:

_____ (посада, прізвище, ім'я)

Захист звіту відбувся _____

(дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____

(посади, прізвище та ім'я)

Полтава 20____